

LETTERKUNDE

raire opvatting van dezen gezonden Hollander. Het valt dus niet te verwonderen, dat in *De vos en zijn staart* deze tendentie zeer duidelijk naar voren komt. Of men het nu al of niet eens is met deze tendentie, mag, dunkt ons, in dit speciale geval geen invloed hebben op de waardeering van dezen roman. Want de hartelijke, optimistische levenskijk des auteurs komt in *De vos en zijn staart* zoo onverbloemd en zuiver tot uiting, dat de recensent op slag ontwapend is. Wij moeten eerlijk erkennen: zulk een licht en probleemloos boek is werkelijk een herademing in dezen onheilsvollen tijd. Kelk is allesbehalve een geboren verteller en heeft daardoor ook met het bovenomschreven vertellersrisico niet van doen. Zijn taal is elastisch en typisch systeemloos. Dit boek is zonnig, de recensent voelt zich eindelijk eens bevrijd van de duizend en een problemen waarin hij zich bij zijn critischen arbeid dient te verdiepen. En wat hindert het dan dat b.v. de liefdesverhouding Bob-Agnes wat erg simplistisch wordt weergegeven en dat pagina 126 zóó uit een stuiversromannetje gestolen kon zijn? Het boek heeft ons een vollen middag geboeid en den regen doen vergeten. Inderdaad, deze roman is — om met B. van Noort in de *Ned. Bibliographie* mee te spreken — meer prettig dan levenswaar.

IV

Constant van Wessem, *Koning-Stadhouder Willem III*, H. P. Leopold Uitg.-Mij N.V., Den Haag 1939.

Zonder eenig risico was voor Van Wessem het schrijven van *Koning-Stadhouder Willem III*. Wie een vergadering van den gemeente-

raad verslaat, heeft met het risico van systeem-schrijverij of valsche effecten geen rekening te houden. De feitelijke gegevens moeten kloppen en daarmee uit. Evenzoo is het wanneer men een objectief levensverslag samenstelt. Van Wessem's angstvallig objectieve relaas over het leven van den schralen, onsympathieken Willem III, die weinigen tot voorbeeld en velen ten detrimente was, heeft ons maar matig geïnteresseerd. Wij hebben een onprettige herinnering aan de dorre geschiedenisboeken van Pik, waaruit wij destijds het verleden moesten leeren kennen en begrijpen. Toen wij het boek van Van Wessem lazen, roken wij weer de schoolbanken: zóó werden wij vroeger ook onderwezen, zakelijk objectief en zonder een grein persoonlijkheid, om de lieve jeugd zoo weinig mogelijk te beïnvloeden.

In tegenstelling met Maurits Dekker, die in *Oranje* zijn geheele wezen op de historie projecteerde, zoodat iedere pagina, ja iedere zin in dat werk van menschenlijke warmte is doorgloed, heeft Van Wessem zichzelf zorgvuldig uit deze levensbeschrijving weggehouden. Daardoor is Willem de Derde een skelet gebleven en is het heele boek koud en naargeestig als een sterfkamer. Op de enkele plaatsen waar een schijn van de persoonlijkheid des auteurs doorbreekt, komen wij in verzet. Van Wessem's respect voor de botte vitaliteit van Willem den Derde staat ons tegen. Wij houden dezen koning-stadhouder voor een geraffineerden egoïst, dien men, wil hij in een biographie tot levende gestalte worden, met diepe menschenkennis en een sterk persoonlijke visie te lijf dient te gaan. En wanneer Van Wessem Willem de Derde's medeplichtigheid aan den moord op de ge-